

betinget sig at fordre Arbeide, fordi han muligviis senere kunde ønske at faae Arbeide istedetfor Penge; det er saaledes ikke aldeles afgjort, at han skulde have forudsat, at Arbeidet kunde blive af større Værdi end Pengebetaling. Forøvrigt skal jeg ikke udtale, at jeg vil stemme for Uendringsforslaget; jeg finder ogsaa, at der maaskee kunde være Anledning, efter hvad der nu er udtalt her fra Ministerens Side, til at tage det tilbage.

Jesperfen: Dersom jeg kunde indsee Rigtigheden af hvad den ærede Ordfører antydede, nemlig, at det er en uanselig Materie her foreligger, saa skulde jeg under nærværende Omstændigheder vistnok aldrig have bragt den paa Bane, men for mig er Sagen saa simpel, at jeg tilstaaer, at de Knuder, man finder deri, finder man først ved megen Sagen og med megen Besvær (Nei!). Det er en ligefrem og simpel Sag, at, naar Lovgivningen træder frem og siger: det skal gjøres Huusmændene muligt at frigjøre sig for Bliktarbeide, at da Lovgivningen fører til, at, hvor Pengebetaling staaer i Contracten selv, der skulle Huusmændene fra nu af kunne beslutte sig til at erlægge denne. Jeg finder under disse Omstændigheder slet ingen Grund til at tage Forslaget tilbage, og jeg kan det heller ikke godt, thi jeg har lovet ikke saa Beboere i mit Hjemsted, at, naar Hoveteloven kom for, skulde jeg stille det, fordi en Deel af dem for nogle Aar siden til deres store Forundring have maattet begynde at gøre Naturalarbeide, hvorom de og deres Forfædre aldrig have hørt tale.

Mowad: Jeg troer dog virkelig ikke, at det er saa ganske let at forstaae den Fortolkning, som den ærede Forslagsstiller har opstillet. Han har nemlig sagt, at Godseieren selv skulde have sat en Vurdering for sit Arbeide, og at man derfor kunde holde sig til den; men han har ganske overseet, at Godseierne har forbeholdt sig Valget mellem Arbeidet og Betaling af Penge, og at han netop ved at forbeholde sig dette udtrykkeligt har lagt for Dagen, at, dersom Arbeidet skulde falde saameget i Prisen, — at det faldt under det, som er ansat i Penge —, saa kunde han vælge Penge, og omvendt. Det gaaer dog paa ingen Maade an at ville sige, at En har

vurderet Arbeidet til en vis Pris, fordi han har sat det som eet af to Alternativer, mellem hvilke han kan vælge. Ja, dersom Godseierne havde sat det som Alternativer, mellem hvilke den Høverigjørende kunde vælge, saa kunde der siges at være fastsat en virkelig Vurdering af Arbeidet. — Det kan virkelig ikke nytte Noget, at man vil fortolke Contracterne paa en sliq, som jeg mener, aldeles urigtig Maade. Jeg finder, at den ærede Indenrigsminister er i sin Instrux gaaet saa langt som han vel kan gaae.

H. Sørensen: Det er jo dog en soleklar Sag, at Eieren har fordret sit Arbeide eller det, som er tilsvarende Arbeidet, som Udelse af Fæsteren eller Leieren, idet han har sagt: Enten saa Meget i Penge eller saa Meget i Arbeide, og naar han har selv forbeholdt sig Frihed til at vælge hvilket han vil, hvorfor har han da gjort dette? Fordi, naar han ikke trænger til Arbeidet eller det synker i Prisen, saa kan han tage sine Penge, og naar det ikke convenerer ham længere, saa kan han tage Arbeidet (Ja! Ja! Latter). Det er den eneste Grund, hvorfor han har gjort det. Altsaa, naar nu Staten giver en Lov, der gaaer ud paa at afløse Arbeidspligten, og denne allerede er sat til en Værdi, som Vedkommende selv har sat den til, som han skal tage, naar han ikke faaer Arbeidet, saa skal Loven ikke gaae hen og paanøde ham, hvad han ikke alene ingen Ret har til, men heller ikke kan faae, uden at man vil have, at han skal have det paa Arbeidernes Beskostning. Det er jo aabenbart den soleklarest Sag i Verden (Latter), at det, som er afgjort, behøver Loven ikke at afgjøre.

Jesperfen: Endsskjønt det har været mig hjært at høre den ærede Indenrigsminister udtale, at [mit Forslag indeholdt et Moment, som burde komme i Betragtning, saa tilstaaer jeg, at denne Udtalelse vilde have været mig endnu mere tilfredsstillende, hvis den ærede Minister havde tilføjet, hvilken Bægt der da skulde lægges paa dette Moment, og navnlig om det skulde, som den ærede Ordfører mener, anses for det absolut afgjørende, i det Tilfælde, at det oplyses, at der i en Menneskealder og mere ikke har været Tale om andet